

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

INTELEKTUAL MULK MUHOFAZASI

FANI BO'YICHA

SILLABUS

Sirtqi bo'lim uchun

Bilim sohasi:	1000 000 - Xizmatlar
Ta'lim sohasi:	1010 000 - Xizmat ko'rsatish sohasi
Ta'lim yo'nalishi:	61010200 - Aholi va turistlarning ovqatlanishini tashkil etish servisi

SAMARQAND – 2024

Modul / FAN SILLABUSI

61010200 – Aholi va turistlarning
ovqatlanishini tashkil etish servisi

Fan nomi:	Intelektual mulk muhofazasi
Fan turi:	Tanlov
Fan kodi:	IMM204
Yil:	2
Semestr:	4
Ta'lim shakli:	Sirtqi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma'ruza	10
Amaliy mashg'ulotlar	10
Labaratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	100
Kredit miqdori:	4
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)

FM1	Ilg'or pedagogik texnologiyalar asosida talabalarda intellektual mulk muhofazasining umumiy jihatlarini va ularni amalga oshirishni tashkil etish haqida nazariy va amaliy bilimlarni berish, kelajakdagi ish faoliyatlarida qo'llash va talabalarni shu sohadagi mahoratlarini rivojlantirishdan iborat.
------------	---

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar

1.	AKT&KG1106 Axborot kommunikatsion texnologiyalar va kompyuter grafikasi
2.	IHHQ206 Iste'molchilar huquqini himoya qilish
3.	S&G 1204 Sanitariya va gigiyena

Ta'lim natijalari (TN)

	Bilimlar jihatidan:
TN1	sanoat mulki: ixtirolar, foydali modellar, sanoat namunalari, tovar belgilari,

	xizmat ko'rsatish belgilari, tovar kelib chiqish joylarini nomlari, ratsionalizatorlik ishlanmalarini bilishi;
TN2	nosanoat mulki: EHM dasturlari, EHM ma'lumot bazalari, integral mikrosxemalar, topologiyalar, firma nomlarini; fan, adabiyot, san'at asarlari va ulardan intellektual mulk sifatida foydalanishni bilishi;
TN3	intellektual mulk huquqlarini muhofaza qilish sohasida xalqaro hamkorlikni amalga oshirishni;
TN4	intellektual mulk muhofazasi huquqiy asoslari hisoblangan O'zbekiston Respublikasi qonunlarini bilishi;
TN5	ixtirolar, foydali modellar va sanoat namunalariga patent, guvohnoma olish tartibini bilishi;
TN6	tovar va xizmat ko'rsatish belgilari, tovar kelib chiqish joy nomlarini rasmiy ro'yxatdan o'tkazish tartibini; nosanoat intellektual mulkni rasmiy ro'yxatdan o'tkazish tartibini bilishi;
	Ko'nikma jihatidan:
TN7	intellektual mulklardan rasmiy foydalanishi;
TN8	intellektual mulk muhofazasini belgilangan tartibda amalga oshirishi;
TN9	patent, uning egasi, patent olish huquqi, mutloq huquq buzilishi hollari;
TN10	patent olish uchun uning ekspertizadan o'tkazilishi va patent hujjatini olishi;
TN11	ixtirolar, foydali modellar va sanoat namunalarining patentga layoqatlik shartlarini bajarish haqida ko'nikma hosil qilishlari kerak.

Fan mazmuni		
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)		Ajratilgan soat
M1	Intellektual mulk muhofazasi fanining mohiyati, maqsadi va vazifalari	2
M2	Intellektual mulkning strukturaviy tarkibi	2
M3	Ixtiro va sanoat namunalarining tuzilishi, tushunchasi va talabnoma tuzish tartiblari	2
M4	O'zbekiston Respublikasining «Mualliflik huquqi va turdosh huquqlar to'g'risida»gi qonunida intellektual mulk ob'ektlari	2
M5	Mualliflik huquqini amal qilinishi boj to'lovlari	2
JAMI:		10
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)		
A1	Intellektual mulk huquqiy muhofazasi asoslari bo'lgan O'zbekiston Respublikasi qonunlarini o'rganish.	2
A2	Tovar va xizmat ko'rsatish belgilari tuzilishi va ularga guvohnoma olish uchun o'quv – talabnoma tayyorlashni o'rganish.	2

A3	Elektron hisoblash mashinalari (EHM) uchun dasturlar va ma'lumotlar bazalari zamonaviy intellektual mulk sifatida qaralishi va ularga talabnoma tuzish tartibini o'rganish.	2
A4	Firma nomlarini davlat ro'yxatidan o'tkazish maqsadida talabnoma tuzishni o'rganish.	2
A5	Patent bojlari tushunchasi. Intellektual mulk bo'lgan sanoat mulki ob'ektlari huquqiy muhofaza berish bilan bog'liq yuridik harakatlar uchun patent boji undirilishini o'rganish.	2
JAMI:		10

Mustaqil ta'lim (MT)		
1	Intellektual mulkning asosiy manbalari.	4
2	Intellektual mulk sifatida qaraladigan huquqiy hujjatlarni tahlili qilish.	4
3	Fan, adabiyot, san'at asarlari intellektual mulk sifatida huquqiy muhofazasi.	4
4	Dunyoda intellektual mulk sifatida qaraladigan vositalarni tahlil qilish.	4
5	Patent idorasining Web sayti, uning tarkibiy qismi, bo'limlar faoliyati.	4
6	Rio Deklaratsiyasi, Vena, Bazen konvensiyasi, Lokarno bitimi	4
7	"Seleksiya yutuqlari to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonunining mohiyati.	4
8	Ixtiro bo'yicha patent olishning mohiyatini tushuntirish.	4
9.	Ixtiro sifatida e'tirof etiladigan mahsulotlarni tadqiqot qilish.	6
10.	Integral mikrosxemalar topologiyalari huquqiy muhofazasi.	4
11.	Sanoat namunalarini intellektual mulk sifatida qaralishi.	4
12.	Foydali modellar va ularga patent olish tartibi.	4
13.	Ratsionalizatorlik ishlanmalari, ularni rasmiylashtirish, guvohnoma olish.	4
14.	Tovarlar kelib chiqqan joy nomini ko'rinish hollari.	4
15.	Tovar va xizmat ko'rsatish belgilari sifatida qaraladigan mahsulotlar.	4
16.	Tovar va xizmat ko'rsatish belgilariga talabnomani rasmiylashtirish tartibi.	4
17.	Tovarlar kelib chiqqan joy nomlari va ularni ro'yxatga olish tartibi.	4
18.	EHM uchun dasturlarni rasmiy ro'yxatdan o'tkazish tartibi.	6
19.	Integral mikrosxemalar va topologiyalar uchun talabnomani to'ldirish tartibi.	4
20.	Firma nomlari tushunchasi va ularni ro'yxatdan o'tkazish uchun talabnoma topshirish tartibi.	4
21.	Mualliflik huquqlari va ularni amal qilish muddatlarini o'rganish.	4
22.	Elektron darslik yaratish tartibi.	4

23.	Elektron darsliklar uchun talabnoma to'ldirish tartibi.	4
24.	Patent boj stavkalarining har bir mulk ob'ekti bo'yicha stavkalarini hisoblash.	4
Jami:		100

Asosiy adabiyotlar		
1.	O'zbekiston Respublikasi qonuni "Ixtirolar, foydali modellar va sanoat namunalari to'g'risida (yangi tahriri)". – "Xalq so'zi" gazetasi. 2002 y. 29 avgust.	
2.	O'zbekiston Respublikasi qonuni "Tovar belgilari, xizmat ko'rsatish belgilari va tovar kelib chiqish to'g'risida". – "Xalq so'zi" gazetasi. 2001 y. 30 avgust.	
3.	O'zbekiston Respublikasi qonuni "Elektron hisoblash mashinalari uchun dasturlar va ma'lumotlar ba'zalarini huquqiy muhofaza qilish to'g'risida". – "Xalq so'zi" gazetasi. 1994 y. 6 may. O'zbekiston Respublikasi qonuniga o'zgartirishlar 05.04.2002. №364-11. 30.08.2002 y. №405-11.	
4.	O'zbekiston Respublikasi qonuni "Integral mikrosxemalar topologiyalarini huquqiy muhofaza qilish to'g'risida". – "Xalq so'zi" gazetasi. 2001 y. 30 avgust.	
Qo'shimcha adabiyotlar		
1.	Mirziyoev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent, "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 29 b.	
2.	Mirziyoev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. "O'zbekiston" NMIU, 2017–47 b.	
3.	Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 485 b.	
4.	O'zbekiston Vazirlar Mahkamasining 2002 yil 14 iyun 209 – sonli qarori: O'zbekiston Respublikasi Davlat patent idorasi to'g'risida Nizom.	
5.	Kak zaregistrovat tovarnyy znak v Respublike Uzbekistan. – Tashkent, GPV RUz. 2006 g.	
6.	O'zbekiston Respublikasi qonuni "Seleksiya yutuqlari to'g'risida". – "Xalq so'zi" gazetasi. 2002 y. 29 avgust.	
7.	O'zbekiston Respublikasi qonuni "Firma nomlari to'g'risida". – "Xalq so'zi" gazetasi. 2006 y. 18 sentyabr.	
8.	O'zbekiston Respublikasi qonuni "Mualliflik huquqi va turdosh huquqlar to'g'risida". – "Xalq so'zi" gazetasi. 2006 y. 9 iyun.	
9.	O'zbekiston Respublikasi Davlat patent idorasi axborotnomasi.	
10.	Axborot manbaalari: http://www.el.tfi.uz – TMI elektron kutubxonasi http://www.sies.uz – SamISI elektron kutubxonasi http://lex.uz – O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi www.zivonet.uz –ta'lim portali	

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- farixiy jarayonlarni sharxlay bilsa.

b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektga puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

c) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

d) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;

➤ fanni bilmasa.

Agar talaba hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi.
0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho, 70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Mamorasulov Zokirjon Erkinovich – SamISI, “Servis” kafedrası dotsent v.b.
E – mail:	uktam.sam.1990@mail.ru
Tashkilot:	SamISI “Servis” kafedrası
Taqrizchilar:	Xudayberdiyev A.Yu. - Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti dotsenti, .t.f.n. Fayzieva J.S. - Samarqand iqtisodiyot va servis instituti “Servis” kafedrası dotsenti, t.f.n.

Mazkur Sillabus institut o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil 29 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№ 1)

Mazkur Sillabus “Servis” kafedrasining 2024 yil 28 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy bo'limi boshlig'i

Fakultet dekani

Kafedra mudiri

Tuzuvchi

I. Shodmonov

N. Xudoyberdiyev

I. Shukurov

Z.E.Mamorasulov